ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIO TICANO SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 15. janvārī [1]

1. Ar 2002. gada 11. jūlija rīkojumu *Berufungssenat I der Region Linz bei der Finanzlandesdirektion für Oberösterreich* (Augšaustrijas Finanšu direkcijas Lincas reģiona Pirmā apelācijas palāta, turpmāk tekstā — *Berufungssenat I* vai "Pirmā apelācijas palāta") atbilstoši EKL 234. pantam iesniedza Tiesai vairākus prejudiciālus jautājumus par to, kā interpretēt Padomes 1995. gada 18. decembra Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību [2] (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 2988/95"). Pirmā apelācijas padome jautāja, vai šīs regulas 3. panta 1. punkts ir tieši piemērojams dalībvalstīs un vai tajā noteikto četru gadu noilguma termiņu var pārtraukt paziņojums par pārbaudi, par ko pieņemts lēmums atbilstoši Regulai Nr. 4045/89, pamatojoties uz pārkāpuma riska faktoriem un jo īpaši uz tādas rīcības atkārtošanos, kas kaitē Kopienu finanšu interesēm.

2. *Berufungssenat I* uzdotos jautājumus uzturēja *Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Klagenfurt* (Austrija) (turpmāk tekstā — *Unabhängiger Finanzsenat* vai "Neatkarīgā nodokļu palāta"), kuras kompetencē, sākot ar 2003. gada 1. janvāri, bija atrisināt pamata prāvu.

I — Atbilstošās tiesību normas

A — *Kopienu tiesiskais regulējums*

Regula Nr. 3665/87 un turpmākie grozījumi

3. Kā zināms, kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros tika izveidotas kopējā tirgus organizācijas, kas tostarp ietvēra pasākumus attiecībā uz lauksaimniecības produktu cenas noteikšanu. Ņemot vērā to, ka kopējā tirgū cenas pastāvīgi bija lielākas nekā pasaules tirgū esošās, lai atļautu Kopienas izcelsmes

1 — Oriģinālvaloda — itāļu.

2 — OV L 312, 1. lpp.

lauksaimniecības produktu eksportu uz trešajām valstīm, eksportētājiem tādējādi tika paredzētas īpašas subsīdijas, ko nosauca par "eksporta kompensācijām" un kuru mērķis bija izlīdzināt atšķirību starp Kopienā un pasaulē esošajām cenām.

4. To faktu norises laikā, kas pamato šīs lietas rašanos, noteikumus par lauksaimniecības produktiem piemērojamu eksporta kompensāciju sistēmu paredzēja Komisijas 1987. gada 27. novembra Regula (EEK) Nr. 3665/87 [3] (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 3665/87").

5. Lai novērstu vairākus Kopienu budžetam nodarītos pārkāpumus un krāpšanas, kas konstatēti saistībā ar iepriekš minētā režīma piemērošanu, šīs regulas 11. pantā, ko grozīja Regula (EK) Nr. 2945/94 [4], bija noteikts pienākums atmaksāt nelikumīgi saņemtās kompensācijas, kā arī uzlikt sodus, tādējādi liekot eksportētājiem ievērot Kopienu tiesību normas.

6. Regulu Nr. 3665/87 nesen atcēla Komisijas Regula Nr. 800/1999 [5] (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 800/99"). Tā kā tas notika pēc apstrīdēto faktu norises, minētā regula šajā lietā nav piemērojama. Attiecībā uz mūs interesējošiem jautājumiem ir jāatgādina, ka nelikumīgi saņemto eksporta kompensāciju atmaksai šajā regulā paredzēts četru gadu noilguma termiņš, kura atskaite sākas ar brīdi, kad kompensāciju saņēmējam tiek paziņots par galīgo lēmumu, ar ko tiek piešķirta kompensācija (52. panta 4. punkta pirmās daļas b) apakšpunkts).

Regula Nr. 4045/89

7. Tāpat nolūkā novērst un atklāt pārkāpumus un krāpšanu Padomes 1989. gada 21. decembra Regula (EEK) Nr. 4045/89 [6] (turpmāk tekstā — "Regula Nr. 4045/89") uzliek dalībvalstīm pienākumu katru gadu izstrādāt un īstenot pārbaudes programmas noteiktā skaitā uzņēmumu, kuri veic darījumus, ko finansē Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (turpmāk tekstā — ELVGF) Garantiju nodaļa. Šie uzņēmumi jāizvēlas, ņemot vērā uzņēmumu nozīmību ELVGF finanšu sistēmas ietvaros un citus pārkāpuma riska faktorus (2. pants).

3 — Komisijas 1987. gada 27. novembra Regula (EEK) Nr. 3665/87, kas nosaka sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju režīma piemērošanai attiecībā uz lauksaimniecības produktiem (OV L 351, 1. lpp.).

4 — Komisijas 1994. gada 2. decembra Regula (EK) Nr. 2945/94, ar ko groza Regulu Nr. 3665/87, kura nosaka kopējus, sīki izstrādātus noteikumus eksporta kompensāciju sistēmas piemērošanai attiecībā uz lauksaimniecības produktiem par nelikumīgi samaksāto naudas summu atmaksu un sodiem (OV L 310, 57. lpp.).

5 — Skat. 54. pantu Komisijas 1999. gada 15. aprīļa Regulā (EK) Nr. 800/1999 par vienotu lauksaimniecības produktiem piemērojamo eksporta kompensāciju sistēmu (OV L 102, 11. lpp.).

6 — Padomes 1989. gada 21. decembra Regula (EEK) Nr. 4045/89 par dalībvalstu veiktām Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju nodaļas finansējuma sistēmā ietilpstošo darījumu rūpīgām pārbaudēm un Direktīvas 77/435/EEK atcelšanu (OV L 388, 18. lpp.).

Regula Nr. 2988/95

"1. Lietas noilguma termiņš [7] ir četri gadi no 1. panta 1. punktā minētā pārkāpuma izdarīšanas brīža. Nozaru noteikumos tomēr var paredzēt īsāku laiku, kas nevar būt mazāks par trim gadiem.

8. Lai arī vairākās politikas jomās, kā, piemēram, kopējās lauksaimniecības politikas jomā, jau bija izstrādāti noteikumi par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību un par šo interešu apdraudējumu efektīvu apkarošanu visās jomās (trešais un ceturtais apsvērums), Padome pieņēma Regulu Nr. 2988/95, kura paredz "vispārīgus noteikumus par vienveida pārbaudēm un administratīviem pasākumiem un sodiem, kas saistīti ar Kopienas tiesību pārkāpumiem" (1. panta 1. punkts).

Ja pārkāpums ir nepārtraukts vai vairākkārtējs [atkārtots], noilguma termiņš sākas dienā, kad pārkāpums beidzies. Vairākgadu programmās noilguma termiņš visos gadījumos ir līdz programmas pilnīgai pabeigšanai.

9. Saskaņā ar 1. panta 2. punktu:

Noilguma termiņu [8] pārtrauc kompetento iestāžu lēmumi, kas attiecas uz pārkāpumu izmeklēšanu vai iztiesāšanu un kuri konkrētajām personām darīti zināmi. Noilguma termiņš pēc katra pārtraukuma atsākas.

""Pārkāpums" nozīmē Kopienas tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus."

Tomēr noilgums iestājas ne vēlāk kā dienā, kad pagājis laiks, kas divreiz ilgāks par noilguma termiņu un kurā kompetentās iestādes nav uzlikušas sodus, izņemot gadījumus, kad administratīvā lieta pārtraukta saskaņā ar 6. panta 1. punktu.

10. Attiecībā uz mūs interesējošiem jautājumiem šajā regulā tomēr jo īpaši jāpievērš uzmanība 3. pantam, kurā noteikts:

7 — Atsauce attiecas tikai uz secinājumiem itāļu valodā.

8 — Atsauce attiecas tikai uz secinājumiem itāļu valodā.

2. Administratīvā soda lēmuma izpildes termiņš ir trīs gadi. Šis termiņš sākas galīgā lēmuma pieņemšanas dienā.

Termiņa pārtraukšanu un atlikšanu regulē attiecīgie dalībvalstu noteikumi.

3. Dalībvalstis patur iespēju piemērot termiņus, kas ir ilgāki par attiecīgi 1. un 2. punktā paredzētajiem."

B — *Valsts tiesību akti*

11. No lietas materiāliem izriet, ka *Ausfuhrerstattungsgesetz* [9] (Austrijas likums "Par eksporta kompensācijām", turpmāk tekstā — "AEG") tieši neparedz noilguma termiņu, kādā var pieprasīt nelikumīgi saņemto kompensāciju atlīdzību, bet šajā jautājumā atsaucas uz muitas sfērā piemērojamām tiesību normām (1. panta 5. punkts).

9 — *BGBl. 1994/660.*

12. Šajā jautājumā *Zollrechts-Durchführungsgesetz* [10] (likumā "Par muitas tiesību piemērošanu", turpmāk tekstā — "ZollR-DG") ir paredzēts, ka attiecībā uz ievedmuitām un izvedmuitām noilguma termiņš ir trīs gadi, skaitot no muitas parāda rašanās dienas [11].

II — Lietas fakti un prejudiciālie jautājumi

13. Pamata prāva radās sakarā ar *Zollamt Salzburg/Erstattungen* (Zalcburgas Muitas/kompensāciju iestādes, turpmāk tekstā — *Zollamt Salzburg*) lēmumu, kurā prasīts sabiedrībai *Herbert Handlbauer GmbH* (turpmāk tekstā — *Handlbauer* vai "prasītāja pamata prāvā") atlīdzināt par nelikumīgām uzskatītās eksporta kompensācijas un uzlikt tai šajā sakarā sodu.

14. No iesniedzējtiesas rīkojuma izriet, ka 1996. gada 3. septembrī *Handlbauer* eksportēja uz Ungāriju kravu ar 958 sasaldētiem liellopu un teļa gaļas gabaliem, kuru kopējais svars bija 19 912,36 kilogrami. Par šo darījumu tas 1996. gada 24. septembrī saņēma avansu par kompensāciju ATS 202 769,00 apmērā. Šim avansam piešķirtā garantija tika samaksāta 1996. gada 12. decembrī.

10 — *BGBl. 1994/659* redakcijā, kas grozīta ar *BGBl. 1998/13.*

11 — Muitas nozarē trīs gadu termiņš muitas nodokļu samaksāšanai ir noteikts arī 221. panta 3. punktā Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulā (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienu Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.).

15. Pēc šī maksājuma piešķiršanas 1999. gada 20. decembrī *Handlbauer* tika informēts, ka *Hauptzollamt Linz* (Lincas Galvenās muitas iestādes) Ārējās pārbaudes un uzņēmumu pārbaudes dienests veiks 1996. gada eksporta pārbaudi liellopu un teļa gaļas un cūkgaļas tirgus organizāciju nozarē. No rīkojuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka *Handlbauer* bija iekļauts to uzņēmumu sarakstā, kurus pārbaudīja saskaņā ar Regulu Nr. 4045/89, jo vairāki pārkāpumi jau bija konstatēti attiecībā uz 1995. gadā veikto eksportu.

16. 2000. gadā, veicot pārbaudes, tika konstatēts, ka vairākos gadījumos nebija pierādīts, ka 1996. gadā eksportētajai gaļai bija Kopienas izcelsme.

17. Tādējādi ar 2001. gada 20. janvāra lēmumu *Zollamt Salzburg*, piemērojot *AEG* 5. pantu kopā ar Regulas Nr. 3665/87 11. panta 3. punktu, prasīja, lai *Handlbauer* atlīdzina pirms tam piešķirtās eksporta kompensācijas. Bez tam *Zollamt Salzburg* atbilstoši iepriekš minētās regulas 11. panta 1. punkta a) apakšpunktam piesprieda *Handlbauer* naudas sodu ATS 101 384,00 apmērā.

18. *Handlbauer* administratīvā procesa ietvaros iesniedza sūdzību pret šo lēmumu, kas tomēr tika noraidīta. 2001. gada 17. augustā *Handlbauer* vērsās *Berufungssenat I*, norādot, ka lēmums par eksporta kompensāciju atlīdzināšanu un attiecīgais sods bija pieņemts tikai 2001. gada 20. janvārī, tas ir, pēc tam, kad bija iestājies trīs gadu noilguma termiņš, kas paredzēts *ZollR-DG* 74. panta 2. punktā un Kopienas Muitas kodeksa 221. panta 3. punktā.

19. *Zollamt Salzburg*, atbildot uz šo iebildumu, uzsvēra, ka eksporta kompensāciju atmaksai piemērojams četru gadu noilguma termiņš, kas paredzēts Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā. Bez tam *Zollamt Salzburg* precizēja, ka, atbilstoši tieši šai piemērojamai tiesību normai, termiņa atskaiti varētu pārtraukt tādas pārbaudes, kādas veica *Handlbauer* sabiedrībā.

20. *Berufungssenat I*, šauboties par to, kā interpretēt Regulu Nr. 2988/95, atbilstoši EKL 234. pantam iesniedza Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai pārkāpumu gadījumā Padomes 1995. gada 18. decembra Regula (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību ir tieši piemērojama dalībvalstīs, jo īpaši tirgus organizācijas nozarē (eksporta kompensācijai)?

1.a) Vai dalībvalstu muitas iestādes var tieši piemērot iepriekš minētās regulas 3. panta 1. punktu, kurā noteikts četru gadu termiņš pārkāpumu iztiesāšanai?

2) Vai paziņojums uzņēmuma atbildīgajām personām par uzņēmumam piemērojamu muitas pārbaudi ir lēmums, kas attiecas uz pārkāpuma izmeklēšanu vai iztiesāšanu un kas pārtrauc iepriekš minētās regulas 3. panta 1. punktā noteikto četru gadu termiņu, ja pārbaude notiek saskaņā ar Regulu (EEK) Nr. 4045/89, pastāvot acīmredzamam riskam, vai gadījumā, ja regulāri atkārtojas rīcība, kas apdraud Kopienas finanšu intereses saistībā ar kopējās lauksaimniecības politikas ieviešanu?"

III — Tiesvedība Tiesā

21. Tiesā ierosinātajā tiesvedībā rakstveida apsvērumus iesniedza prasītāja pamata prāvā, Austrijas Republika un Komisija. Tās arī piedalījās 2003. gada 4. novembra tiesas sēdē, klātesot Apvienotajai Karalistei.

22. Tiesvedības laikā Tiesa tika informēta, ka pēc *Abgaben-Rechtsmittel-Reformgesetz* [12] (likuma "Par tiesību aizsardzības iespēju reformu nodokļu jomā", turpmāk tekstā — "Reformas likums") stāšanās spēkā *Unabhängiger Finanzsenat* kļuva par tiesu, kam piekrīt izskatīt pamata prāvu.

23. Lietas sagatavošanas posmā Tiesa lūdza *Unabhängiger Finanzsenat* sniegt dažus paskaidrojumus par to, vai tā ir tiesa EKL 234. panta izpratnē, un dažus precizējumus sakarā ar iepriekš minētā Reformas likuma ieviestajām tiesību normām.

IV — Juridiskais pamatojums

A — *Par to, vai Unabhängiger Finanzsenat ir tiesa*

24. Kā jau minēts iepriekš, tiesvedības laikā radās šaubas par to, vai *Unabhängiger Finanzsenat* ir tiesa un — sakarā ar šo jautājumu — vai Tiesa ir kompetenta atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem. Pirms sniegt atbildi uz šiem jautājumiem, īsumā ir jāizvērtē šī problēma.

12 — *BGBl. 2002/97.*

25. Šaubas radās tādēļ, ka *Unabhängiger Finanzsenat* bija tādas institūcijas tiesību pārņēmēja, kas lielā mērā līdzinājās apelācijas palātai, ko Tiesa *Schmid* [13] spriedumā neatzina par tiesu EKL 234. panta izpratnē [14].

26. Jāatgādina, ka pirms *Unabhängiger Finanzsenat* izveidošanas Austrijas tiesību sistēmā nodokļu un muitas jomā tiesu funkcijas veica Austrijas Nodokļu administrācijas reģionālās iestādes, ko sauca par "apelācijas palātām". Darbojās divu veidu palātas: tās, kas bija noteiktas *Bundesabgabenordnung* (Federālajā nodokļu kodeksā, turpmāk tekstā — "*BAO*") un kam bija tiesības izvērtēt nodokļu jomā pieņemtos lēmumus, un tās, ko paredzēja *ZollR-DG* un kuru kompetencē bija muitas joma.

27. *BAO* noteiktajām apelācijas palātām bija cieša saikne — ne tikai institucionālā, bet arī funkcionālā ziņā — ar administrāciju, kas pieņēma izvērtēšanai pakļautos lēmumus. Divi no pieciem šīs palātas locekļiem strādāja nodokļu administrācijā, un viens no tiem turpināja strādāt šajā administrācijā, tādējādi šajā sakarā saglabājot pakļautību augstāku amatpersonu rīkojumiem. Bez tam apelācijas palātas locekļus iecēla reģionālās finanšu nodaļas priekšsēdētājs, kas bija apelācijas palātas *ex officio* loceklis un palātas priekšsēdētājs. Turklāt neviena likumā ietverta tiesību norma neliedza viņam grozīt šo palātu sastāvu kādas prasības izskatīšanas laikā. Visbeidzot, priekšsēdētājs pats varēja pārsūdzēt palātu pieņemtos lēmumus.

28. Ņemot vērā šo tiesisko situāciju, Tiesa spriedumā *Schmid* atzina, ka *BAO* noteiktajām apelācijas palātām "[bija] institucionāla un funkcionāla saikne ar reģionālo finanšu nodaļu, kura pieņēma tajā apstrīdētos lēmumus, kas tādējādi nepiel[āva], ka [tās], salīdzinot ar šo administrāciju, tiek atzītas par trešām personām" [15].

29. Šī iemesla dēļ Tiesa neatzina šīs palātas par tiesām, ņemot vērā to, ka, atbilstoši Tiesas norādītajam, šo statusu var atzīt tikai "iestādei, kurai ir trešās personas statuss, salīdzinot ar iestādi, kas pieņēmusi [A]pstrīdēto lēmumu" [16].

13 — 2002. gada 30. maija spriedums lietā C-516/99 *Schmid*, *Recueil*, I-4573. lpp.

14 — Atgādinu: "[L]ai noteiktu, vai iestāde, kura iesniedz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir uzskatāma par tiesu EKL 234. panta izpratnē, kas ir Kopienu tiesību jautājums, Tiesa ņem vērā vairākus faktorus, piemēram, to, vai iestāde ir izveidota ar likumu, vai tā ir pastāvīga, vai tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, vai process tajā notiek *inter partes*, vai tā piemēro tiesību normas, kā arī vai tā ir neatkarīga" (1997. gada 17. septembra spriedums lietā C-54/96 *Dorsch Consult*, *Recueil*, I-4961. lpp., 23. punkts, un tajā minētā judikatūra, kā arī 2000. gada 21. marta spriedums apvienotajās lietās C-110/98 līdz C-147/98 *Gabalfrisa* u. c., *Recueil*, I-1577. lpp., 33. punkts).

15 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Schmid* 38. punkts.

16 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Schmid* 36. punkts. Šajā pašā sakarā — 1993. gada 30. marta spriedums lietā C-24/92 *Corbiau*, *Recueil*, I-1277. lpp., 15. punkts, uz ko atsaucas spriedums lietā *Schmid*.

30. Šaubas par trešās personas statusu, salīdzinot ar administrāciju, šajā lietā bija radušās arī attiecībā uz Pirmo apelācijas palātu, ko nosaka *ZollR-DG* un kas sākotnēji bija uzdevusi prejudiciālos jautājumus.

31. Kā jau norādīts, pēc tam, kad spēkā stājās iepriekš minētā reforma (22. punkts), par pamata prāvas atrisinājumu atbildīgā iestāde tomēr vairs nav Pirmā apelācijas palāta, bet *Unabhängiger Finanzsenat*, kas pārņēma tās funkcijas un kas Tiesā uzturēja minētās palātas jau uzdotos jautājumus. Tādējādi vairs nav jāatrisina jautājums, kas attiecas uz šīs palātas būtību; vienlaikus, ņemot vērā nesen notikušās reformas ieviestos grozījumus, ir jāizvērtē tās iestādes statuss, kura pārņēmusi šīs palātas funkcijas.

32. Taču, kā tas uzsvērts Tiesai iesniegtajos paskaidrojumos, tieši pateicoties nesen notikušajai reformai, ir laboti apelācijas palātu sistēmas iepriekš pastāvošie aspekti, kas *Schmid* spriedumā Tiesai neļāva uzskatīt šīs palātas par "tiesām".

33. Pieņemot Reformas likumu, tiesu funkcijas nodokļu un muitas jomā tika piešķirtas jaunai iestādei (*Unabhängiger Finanzsenat*), kura, atšķirībā no apelācijas palātām, nebija iekļauta nodokļu administrācijas sastāvā (*Bundesgesetz zur Errichtung eines unabhängigen Finanzsenats* [17], turpmāk tekstā — "*Unabhängiger Finanzsenat* izveidošanas likums").

34. Turklāt, atšķirībā no apelācijas palātas locekļiem, *Unabhängiger Finanzsenat* palātu locekļi nevar strādāt šajā administrācijā. Jo īpaši atbilstoši jaunajam *ZollR-DG* 85.c panta 4. punktam, jaunizveidotās iestādes muitas jomā kompetentās palātas sastāvā ir "trīs locekļi, kas strādā pilnu darba laiku", kuri, saskaņā ar *Unabhängiger Finanzsenat* izveidošanas likumu, nevar veikt nekādas darbības, kas var traucēt viņu pienākumu izpildei, ietekmējot būtiskas dienesta intereses vai jebkādā veidā radot šaubas par viņu objektivitāti vai neatkarību (*Unabhängiger Finanzsenat* izveidošanas likuma 5. panta 1. un 2. punkts).

35. Visbeidzot, *Unabhängiger Finanzsenat* locekļi, kas strādā pilnu darba laiku, bauda vērā ņemamu aizsardzību "pret izpildvaras nelikumīgu iejaukšanos vai spiedienu" [18]. Viņus šajā iestādē ieceļ uz nenoteiktu laiku,

17 — Likums, ar ko izveido Neatkarīgu nodokļu palātu, uz kuru atsaucas Reformas likums.

18 — Skat. iepriekš minētā sprieduma lietā *Schmid* 41. punktu. Skat. arī 1999. gada 4. februāra spriedumu lietā C-103/97 *Köllensperger* un *Atzwanger*, *Recueil*, I-551. lpp., 21. punkts.

un viņus var atcelt no amata tikai ar Neatkarīgās nodokļu palātas plenārās asamblejas vai tās nodibinātas komitejas lēmumu (*Unabhängiger Finanzsenat* izveidošanas likuma 6. panta 3. punkts).

36. Ņemot vērā šos jaunievedumus, šķiet, ka iemesli, kas *Schmid* spriedumā Tiesai lika apšaubīt to, vai iesniedzējiestāde ir tiesa, šajā lietā vairs nav aktuāli.

37. Tādējādi uzskatu, ka *Unabhängiger Finanzsenat* ir tiesa EKL 234. panta izpratnē un ka tādējādi Tiesa ir kompetenta atbildēt uz tai uzdotajiem jautājumiem, par ko sniegšu savu viedokli.

B — *Par lietas būtību*

38. Kā redzams, šajā lietā Tiesai ir uzdoti divi jautājumi, ar ko būtībā tiek jautāts, vai šīs regulas 3. panta 1. punkts ir tieši piemērojams dalībvalstīs un vai tajā noteikto četru gadu noilguma termiņu var pārtraukt paziņojums par muitas pārbaudi, par ko pieņemts lēmums atbilstoši Regulai Nr. 4045/89, pamatojoties uz pārkāpuma riska faktoriem un jo īpaši ņemot vērā tādu atkārtotu rīcību, kas apdraud Kopienas finanšu intereses.

1) Ievads: Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta piemērošanas joma

39. Vispirms ir jāuzsver, ka, atbilstoši iesniedzējtiesas lēmumam, tikko apkopoto jautājumu pamatā ir apgalvojums, saskaņā ar kuru Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts, nosakot, ka "lietas izskatīšanas noilguma termiņš ir četri gadi, sākot ar pārkāpuma izdarīšanas brīdi", atsaucas uz visiem administratīva rakstura tiesību aktiem, ko pieņēmušas valsts vai Kopienu iestādes un kas vērsti uz pārkāpumu izmeklēšanu, uzliekot administratīvus sodus šī jēdziena šaurā nozīmē saskaņā ar 5. pantu, kā arī atņemot nelikumīgi saņemto labumu šīs regulas 4. panta izpratnē [19].

19 — Atgādinu, ka, saskaņā ar Regulas Nr. 2988/95 4. panta 1. punktu, par "pasākumu" ir jāuzskata "[..] nelikumīgi iegūtā labuma atgūšana, uzliekot pienākumu samaksāt vai atmaksāt summas, kas nav samaksātas vai ir nelikumīgi saņemtas, pilnīgi vai daļēji liedzot garantijas, kas dotas, atbalstot lūgumu piešķirt labumu, vai avansa saņemšanas brīdi". Turklāt vēlos vērst uzmanību uz to, ka šīs regulas 5. panta 1. punktā uzskaitīti administratīvie sodi, ko var uzlikt par tīši vai aiz neuzmanības izdarītu pārkāpumu.

40. Tā kā *Handlbauer* un Komisija apstrīdēja šo apgalvojumu, tad, pirms tieši apspriest jautājumus, ir jāizvērtē, vai iepriekš minētais noteikums attiecas arī uz tādu tiesību aktu kā *Zollamt Salzburg* lēmums, ar ko ne tikai uzliek naudas sodus, bet papildus prasa atmaksāt nelikumīgi saņemtās naudas summas.

41. *Handlbauer* uz šo jautājumu atbildēja noliedzoši, jo uzskata, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts attiecas tikai un vienīgi uz krimināltiesiska rakstura sodiem. Proti, tiesību normā ir noteikts termiņš, kurā šāda veida pasākumus var piemērot, lai sodītu par Kopienu tiesību pārkāpumiem.

42. Komisija sniedz atšķirīgu, tomēr vienlīdz noliedzošu atbildi: tā uzskata, ka minētais termiņš ir jāpiemēro administratīviem aktiem, bet tikai tiem, ar ko uzliek sodu Regulas Nr. 2988/95 5. panta izpratnē. Tādējādi šis termiņš neattiektos uz tādiem pasākumiem kā nelikumīgi saņemtā finanšu labuma atmaksa, kas noteikta šīs regulas 4. pantā. Tieši tāpēc Komisija uzskata, ka noteikumiem, kas paredz šiem pasākumiem atbilstošus noilguma termiņus, ir citāda uzbūve, proti — tajos termiņa atskaite sākas no nelikumīgas naudas summas piešķiršanas brīža, nevis no pārkāpuma izdarīšanas brīža, kā tas ir minētajā tiesību normā; turklāt, atšķirībā no iepriekš minētās tiesību normas, tie nenošķir lietas izskatīšanas noilgumu no sodu izpildes noilguma.

43. Uzskatu, ka apgalvojums, kas izriet no iesniedzējtiesas lēmuma, ir pareizs un tādējādi nav jāpiemēro tikko minētie apgalvojumi.

44. Tas pirmām kārtām izriet no *Handlbauer* apgalvojuma, saskaņā ar kuru iepriekš minētā tiesību norma ietvēra termiņu, lai kriminālprocesuālā kārtībā sodītu par Kopienu tiesību pārkāpumu. Šajā sakarā, neuzskatot par vajadzīgu izteikties par Kopienas kompetenci noteikt noilguma termiņu krimināltiesībās, aprobežošos ar norādi, ka Regulā Nr. 2988/95 pieņemti "vispārīg[i] noteikum[i] par vienveida pārbaudēm un *administratīviem pasākumiem un sodiem*[20], kas saistīti ar Kopienas tiesību pārkāpumiem" (1. panta 1. punkts). Bez tam tās "piemērošana neskar dalībvalstu krimināllikumu piemērošanu" (divpadsmitais apsvērums).

20 — Mans uzsvars.

45. Tādējādi iepriekš minētās regulas mērķis ir reglamentēt kompetento iestāžu pieņemtos administratīvos pasākumus un sodus, tostarp attiecībā uz noilguma piemērošanu, gadījumos, kad tiek izdarītas darbības, kas kaitē Kopienas finanšu interesēm. Tādējādi gadījumā, ja, saskaņā ar kriminālliku mā ietvertajām valsts tiesību normām, šie pārkāpumi ir uzskatāmi par noziedzīgiem nodarījumiem, nolūkā noteikt šo pārkāpumu iztiesāšanas termiņus ir jāatsaucas tikai un vienīgi uz attiecīgo dalībvalstu tiesisko regulējumu, kas, kā tas iepriekš norādīts, neskar minētās regulas piemērošanu.

46. Tomēr, manuprāt, ir jānoraida arī Komisijas apgalvojums, saskaņā ar kuru minētais noilguma termiņš attiecas tikai uz lēmumiem, ar ko uzliek administratīvo sodu 5. panta izpratnē, nevis arī uz nelikumīgi saņemtā labuma atmaksas pasākumiem, kas noteikti Regulas Nr. 2988/95 4. pantā.

47. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka minētās regulas 3. panta 1. punktā noteikts lietas izskatīšanas termiņš, kura atskaite "sākas ar pārkāpuma izdarīšanas brīdi". Tāpat ir jāatgādina, ka, atbilstoši 1. panta 2. punktam, jēdziens "pārkāpums" nozīmē "Kopienu tiesību normas pārkāpumu, ko rada kāda saimnieciskās darbības subjekta rīcība vai nolaidība, kas kaitē vai varētu kaitēt Kopienu budžetam vai to pārvaldītiem budžetiem: mazinot vai zaudējot ienākumus no Kopienu vārdā tieši izveidotajiem pašu resursiem vai veicot nepamatotus izdevumus".

48. Taču, kā Pirmās instances tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt spriedumā *Peix*/Komisija, "nepastāvot pretējai norādei, ir jāuzskata, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā definētais pārkāpuma jēdziens, salīdzinot ar plašo nozīmi, kas tam piešķirta minētās regulas 1. pantā, vienlīdz aptver gan tīšus pārkāpumus vai aiz neuzmanības izdarītus pārkāpumus, par kuriem var uzlikt administratīvu sodu saskaņā ar šīs regulas 5. pantu, gan pārkāpumus, kas attaisno tikai un vienīgi Regulas 4. pantā noteiktā administratīvā pasākuma pieņemšanu"[21]. Tādējādi, kā Pirmās instances tiesa to pati ir precizējusi, pārkāpuma gadījumā iepriekš minētās regulas 3. pants ir piemērojams jebkurā gadījumā, neatkarīgi no tā, vai kompetentās iestādes pieņemtais lēmums ir uzskatāms par "administratīvu sodu" šaurā nozīmē vai par "pasākumu".

49. Kā to pareizi norādījušas Austrijas un Apvienotās Karalistes valdības, šāds risinājums atbilst Regulas Nr. 2988/95 mērķim, proti, pieņemt vispārīgus noteikumus par

21 — Pirmās instances tiesas 2003. gada 13. marta spriedums lietā T-125/01 *Peix*/Komisija, *Recueil*, II-865. lpp., 79. punkts.

administratīviem pasākumiem un sodiem, kas ļauj efektīvi apkarot "visās jomās darbības, kas kaitē Kopienu finanšu interesēm" (1. pants un trešais un ceturtais apsvērums). Atbilstoši šai interpretācijai, visās jomās ir noteikts četru gadu termiņš nelikumīgu naudas summu atmaksai. Turpretim, atbalstot Komisijas sniegto argumentu, jomās, kur nav noteikts īpašs noilguma termiņš, Kopienas interešu aizsardzība saistībā ar minēto naudas summu atmaksu tiks atstāta dažādu dalībvalstu vērtējumam, kuras, kā šajā lietā, varēs noteikt īsākus termiņus.

50. Komisija turklāt iebilst pret to, ka piedāvātā interpretācija nav piemērojama, jo, atbilstoši minētajam noteikumam, noilguma termiņu sāk skaitīt no dienas, kad ir izdarīts pārkāpums, nevis no dienas, kad — precīzāk - uzņēmējam ir piešķirts maksājums.

51. Iebildums tomēr nešķiet atbilstīgs, jo Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts acīmredzot ļauj noteikt noilguma *dies a quo* arī nepamatotas naudas summas atmaksas gadījumā. Kā to var saprast no minētās regulas 1. panta 2. punktā ietvertās pārkāpuma definīcijas, šajā gadījumā tas faktiski saskan ar dienu, kad uzņēmējs veic darbību vai bezdarbību, kas padara saņemto naudas summu par nelikumīgu un kas tādējādi kaitē Kopienu finanšu interesēm.

52. Visbeidzot, nešķiet, ka šī interpretācija ir apstrīdama tādēļ, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā noteikts *lietas iztiesāšanas* noilguma termiņš un tā 2. punktā — *sodu* izpildes noilguma termiņš. Turpretim šķiet, ka atsauce pirmajā noteikumā uz plašāku jēdzienu nekā jēdziens "sodi" apstiprina to, ka šis noteikums ir piemērojams lēmumu kategorijai, kas ir plašāka par nākošajā noteikumā minēto. Tādējādi 3. panta 1. punktā noteiktais noilguma termiņš neattiecas tikai uz "sodiem", bet plašākā nozīmē — uz darbībām, ko var uzsākt atbilstoši Regulai, lai iztiesātu darbības, kuras kaitē Kopienu finanšu interesēm.

53. Ņemot vērā iepriekš norādītos iemeslus, uzskatu, ka tādam lēmuma veidam, kādu pieņēma *Zollamt Salzburg*, ir jāpiemēro Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punktā noteiktais noilguma termiņš.

54. To konstatējot, turpinājumā varam analizēt divus Tiesai iesniegtos jautājumus, kas skar šī noteikuma tiešo piemērojamību un tajā noteikto noilguma pārtraukšanas jēdzienu.

2) Par Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta tiešo piemērojamību

Pušu argumenti

55. *Handlbauer* uzskata, ka Regula Nr. 2988/95 nav tieši piemērojama saimnieciskās darbības subjektiem. Tā aprobežojas ar to, ka nosaka "visās Kopienas politikas jomās vienotu tiesību normu kopumu", kas Kopienu iestādēm un dalībvalstīm ir jāievēro, pieņemot jaunus nozaru noteikumus Kopienu finanšu interešu aizsardzībai.

56. Tādējādi 3. panta 1. punkts ir programmatiska rakstura tiesību norma, kurai nav tiešas iedarbības. Kā tādai tai nevar būt prioritāte pār valsts un Kopienu tiesību normām, kas jau bija spēkā Regulas Nr. 2988/95 spēkā stāšanās dienā. Šajā lietā tādējādi nav piemērojams minētajā tiesību normā noteiktais četru gadu termiņš, ko var pārtraukt, bet ir jāpiemēro trīs gadu termiņš, kas izriet no *AEG* 1. panta 5. punktā ietvertās atsauces uz *ZollR-DG* 74. panta 2. punktu un Kopienas Muitas kodeksa 221. panta 3. punktu.

57. Atbilstoši *Handlbauer* norādītajam, šādu secinājumu apstiprina tiesību norma par noilgumu, kas ar Regulu Nr. 800/99 nesen ieviesta eksporta kompensāciju jomā. Arī šī regula tās 52. panta 4. punktā paredz četru gadu noilguma termiņu. *Handlbauer* norāda, ka gadījumā, ja Regulā Nr. 2988/95 noteiktajam tādam pašam četru gadu termiņam būtu tiešā piemērojamība, jaunas tiesību normas pieņemšana nebūtu lietderīga un tai nebūtu jēgas.

58. Savukārt Austrijas valdības un Komisijas secinājumi ir pilnīgi pretēji. Tās uzskata, ka Regula Nr. 2988/95 kā tāda ir "tieši piemērojama ikvienā dalībvalstī" (EKL 249. panta otrā daļa un Regulas Nr. 2988/95 11. panta otrā daļa). Tādējādi tajā noteiktās tiesību normas par noilgumu ir prioritāras pār valsts tiesību normām, kuras ir tām pretrunā.

59. Šajā sakarā Austrijas valdība un Komisija atgādina, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts tikai Kopienu iestādēm piešķir tiesības nozaru noteikumos paredzēt noilguma termiņus, kas ir mazāki par četriem gadiem. Savukārt, atbilstoši minētās tiesību normas 3. punktam, dalībvalstis var noteikt tikai garākus termiņus. Šī iemesla dēļ, kā to precizē

Austrijas valdība, šajā lietā nevar piemērot trīs gadu termiņu, kas ir spēkā muitas tiesībās un ko eksporta kompensāciju jomā nosaka *AEG*.

Vērtējums

60. Vispirms vēlos atgādināt — kā zināms, saskaņā ar EKL 249. panta otro daļu, "regula ir vispārpiemērojama" un tā ir "tieši piemērojama visās dalībvalstīs". Ņemot vērā tās raksturu un funkciju Kopienu tiesību avotu sistēmā, tā ir "uzreiz piemērojama valstu tiesību sistēmās, neprasot valsts iestādēm pieņemt piemērošanas pasākumus" [22].

61. Taisnība, ka izņēmuma gadījumos Tiesa pati atzīst — dažu regulas pantu "ieviešana [var] [..] prasīt to, lai dalībvalstis pieņem piemērošanas pasākumus" [23]. Tomēr man nešķiet, ka tā tas ir Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta gadījumā. Piemērojot tajā noteikto četru gadu noilguma termiņu, dalībvalstīm tiek liegta jebkāda rīcības brīvība, un no tā neizriet dalībvalstu pienākums pieņemt jebkādu piemērošanas pasākumu.

62. Mazsvarīgi ir tas, ka Regula pieļauj iespēju Kopienu nozaru noteikumos paredzēt īsākus noilguma termiņus, kas *nav īsāki* par trim gadiem (3. panta 1. punkta pirmās daļas pēdējais teikums), un valsts tiesiskajā regulējumā — termiņus, kas *pārsniedz* četrus gadus (3. panta 3. punkts). Ja izmanto šo iespēju, acīmredzami tiek piemērots īpašais — attiecīgi vai nu Kopienu, vai valsts — tiesiskais regulējums. Pretējā gadījumā attiecīgā tiesību norma pati par sevi ir pietiekami skaidra un precīza, lai valsts iestādes varētu to nekavējoties piemērot, izvērtējot, vai pārkāpuma iztiesāšanas nolūkā pieņemtie pasākumi vai uzliktie sodi ir veikti savlaicīgi.

63. Tādējādi tādas valsts tiesību normas kā *AEG* 1. panta 5. punkts (un tiesību normas, uz kurām tas atsaucas), kurš paredz noilguma termiņu, kas ir *īsāks* par četriem gadiem un kas tādējādi ir pretrunā minētajai regulai, ir jānoraida, pat ja tie pieņemti, pirms stājās spēkā Regula.

64. To konstatējot, nešķiet, ka varētu rasties šaubas par to, vai visām valsts iestādēm, tostarp muitas iestādēm, ir jāievēro minētais četru gadu termiņš visās Kopienu tiesību

22 — Skat. Tiesas 2001. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-403/98 *Monte Arcosu*, *Recueil*, I-103. lpp., 26. punkts, un 1972. gada 17. maija spriedumu lietā 93/71 *Leonesio*, *Recueil*, 287. lpp., 5. punkts.

23 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Monte Arcosu* 26. punkts.

jomās, ieskaitot mūs interesējošo jomu — eksporta kompensācijas lauksaimniecības produktiem.

65. Regulas Nr. 2988/95 1. panta 1. punktā pieņemti "vispārīg[i] noteikum[i]", lai tikai un vienīgi "apkarotu *visās jomās*[24] darbības, kas kaitē Kopienu finanšu interesēm" (trešais apsvērums). Tādējādi šie noteikumi ir jāpiemēro visās jomās, ko paredz Kopienu politika. Tie netiek piemēroti tikai tajos gadījumos, kad attiecīgajā jomā pastāv īpašs tiesiskais regulējums, kas pašas regulas piemērošanas robežās pielāgo minēto interešu aizsardzības noteikumus reglamentētās jomas īpašajām prasībām, proti — Kopienu nozaru tiesiskais regulējums, kurā noteikts īsāks termiņš, vai valsts tiesiskais regulējums, kurā noteikts garāks termiņš.

66. Taču to faktu norises laikā, kas pamato šīs lietas rašanos, lauksaimniecības produktiem piemērojamo eksporta kompensāciju jomā nepastāvēja nekāda īpaša tiesību norma par noilgumu nelikumīgi saņemto naudas summu atmaksai. Tikai ar Regulas Nr. 800/99 52. panta 4. punkta pirmās daļas b) apakšpunktu tika noteikts noilguma termiņš, bet tas, kā jau iepriekš redzējām, šajā lietā nav piemērojams.

24 — Mans uzsvars.

67. Atšķirībā no tā, ko, šķiet, apgalvo *Handlbauer*, šī tiesību norma netransponē Regulas Nr. 2988/95 3. pantā ietverto noteikumu, kam, iespējams, nav tiešās piemērojamības. Tā, tieši pretēji, nosaka attiecīgajā nozarē īpašu noilguma režīmu, kas kā tāds ir pārāks par vispārīgo režīmu, bet tikai gadījumos, kuriem tas piemērojams *ratione temporis*.

68. Tādējādi ar šo jautājumu saistīto secinājumu izklāsta nobeigumā vēlos uzsvērt, ka Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts ir tieši piemērojams dalībvalstīs. Jo īpaši valsts iestādes, tostarp muitas iestādes, tieši piemēro tajā noteikto četru gadu noilguma termiņu visās Kopienas politiku jomās, ja vien Kopienu tiesiskais regulējums atsevišķā nozarē neparedz īsāku termiņu (bet ne īsāku par trim gadiem) vai ja vien valsts tiesiskais regulējums nenosaka garāku termiņu.

3) Par noilguma pārtraukšanas jēdzienu

69. Uzdodot otro jautājumu, iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai paziņošana par pārbaudi, tādu kā šajā lietā, ir lēmums, kura mērķis ir izmeklēt vai iztiesāt pārkāpumu, kas pārtrauc

Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešajā daļā noteikto noilguma termiņu.

70. Vispirms šajā sakarā īsumā ir jāatgādina, ka Regula Nr. 4045/89 uzliek dalībvalstīm pienākumu katru gadu izstrādāt un ieviest pārbaudes programmas noteiktā skaitā uzņēmumu, kuri veic darījumus, ko finansē Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda (ELVGF) Garantiju nodaļa. Atbilstoši Regulas 2. pantam, dalībvalstīm ir jānosaka uzņēmumi, kuros jāveic pārbaude, ņemot vērā to nozīmību ELVGF finanšu sistēmas ietvaros un citus pārkāpuma riska faktorus.

71. To kritēriju vidū, kas izmantojami, lai organizētu pārbaudes plānus, Austrijas muitas iestādes jo īpaši ir ņēmušas vērā saimnieciskās darbības subjektu izdarīto pārkāpumu atkārtošanos. Piemērojot šo kritēriju, tās nolēmušas iekļaut *Handlbauer* to uzņēmumu sarakstā, kas jāpārbauda 1996. gada eksporta ietvaros, ņemot vērā to, ka vairāki pārkāpumi šajā uzņēmumā jau bija konstatēti saistībā ar iepriekšējā gadā veiktām darbībām. Tādējādi 1999. gada 20. decembrī minētās iestādes nosūtīja *Handlbauer* paziņojumu, informējot par to, ka uzņēmumā tiks veikta 1996. gadā notikušo eksportu pārbaude liellopu un teļa gaļas un cūkgaļas tirgus organizāciju jomā.

72. Ņemot to vērā, atgādinu, ka uz šeit apspriesto jautājumu *Handlbauer* sniedz noliedzošu atbildi. Jo īpaši *Handlbauer* uzskata, ka noilgumu var pārtraukt tikai tad, ja kompetentās iestādes ir pieņēmušas lēmumu attiecībā uz konkrētu pārkāpumu. Savukārt šādu rezultātu nerada ne paziņojums par pārbaudi, ne šādas pārbaudes izpilde, kas izlemta atbilstoši Regulai Nr. 4045/89, kura vispārīgi piemērojama eksportam, ko uzņēmējs veicis noteiktā periodā.

73. Austrijas valdība nesniedz savu viedokli jautājumā par to, vai *Handlbauer* adresētais paziņojums pārtrauca noilgumu. Tā uzsver, ka šajā lietā noilgums jebkurā gadījumā bija pārtraukts, veicot pārbaudi *Handlbauer* sabiedrībā. Atbilstoši šīs valdības apgalvojumam, nebija nekādas nozīmes tam, ka uzņēmumu izvēlējās, balstoties uz risku analīzi, kas veikta atbilstoši Regulai Nr. 4045/89. Turpretim noteicošais ir tas, ka kompetentā iestāde paziņoja attiecīgajam uzņēmumam par pārbaudi un to veica.

74. Komisija turpretim uzskata, ka paziņojums par pārbaudi, kas izlemta atbilstoši Regulai Nr. 4045/89, ir noilguma pārtraukšana. Jo īpaši tā norāda, ka, atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešajai daļai,

šāds rezultāts būtu jebkurai kompetentas iestādes izmeklēšanas darbībai, kas paziņota attiecīgajai personai. Šī tiesību norma tomēr neprasa, lai izmeklēšanas darbība attiecas uz konkrētu pārkāpumu. Turklāt Komisija piebilst, ka saikni ar konkrētu pārkāpumu nekad nevarētu noteikt *a priori* datumam, kurā tiek paziņots par pārbaudi, bet tā vienmēr izrietētu *a posteriori*, pabeidzot pašu pārbaudi.

75. Nevilcinoties ir jāuzsver, ka Komisijas piedāvātā interpretācija nav pārliecinoša.

76. Jo īpaši uzskatu, ka nevar piekrist argumentam, saskaņā ar kuru tāds paziņojums, kāds ir iesniegts *Handlbauer*, kaut gan tas nav lēmums, kura nolūks ir iztiesāt pārkāpumu, neskatoties ne uz ko, būtu "izmeklēšanas darbība", kas spēj pārtraukt noilgumu Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešās daļas izpratnē.

77. Tomēr šķiet apšaubāms, ka lēmumu, kas aprobežojas ar to, ka vispārīgi informē par pārbaudes izpildi saistībā ar visām vienā gadā veiktām darbībām vairāku tirgu organizācijas ietvaros, varētu *di per sé* uzskatīt par lēmumu, kas attiecas uz pārkāpuma izmeklēšanu.

78. Šķiet, šīs šaubas vispirms pieļauj Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešā daļa, kurā prasīts, lai lēmums, ar ko pārtrauc noilgumu, būtu tūlītējs un noteikts, ja runa ir par *konkrētu pārkāpumu*. Neskatoties uz Komisijas atšķirīgo viedokli, šķiet, ka *Handlbauer* sabiedrībai bija pamats apgalvot — šīs tiesību normas redakcija liek uzskatīt, ka noilgumu var pārtraukt tikai tad, ja lēmumā, kas attiecas uz pārkāpuma izmeklēšanu vai iztiesāšanu un kas darīts zināms attiecīgajai personai, ir atsauce uz vienu vai vairākiem *konkrētiem pārkāpumiem*.

79. Šādu nozīmi turklāt ir piešķīrušas minētās tiesību normas versijas gandrīz visās valodās, no kurām skaidri izriet, ka noilguma pārtraukšana ir paredzēta, lai konstatētu vai iztiesātu "*pārkāpumu*". Tādējādi lēmumā, kas attiecas uz pārkāpuma izmeklēšanu, nevar atsaukties uz nenoteiktiem pārkāpumiem, bet tam ir jāattiecas uz konkrētu pārkāpumu. [25]

25 — Šī interpretācija, lai arī tā skaidri neizriet no Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešās daļas versijām itāļu un vācu valodā, izriet no šīs tiesību normas versijām lielākajā daļā [citu] valodu. Īpaši skaidras šajā sakarā ir tiesību normas versijas franču, angļu un spāņu valodā, kas attiecīgi lasāmas šādi: "acte [..] visant à l'instruction ou à la poursuite *de l'irrégularité*" (mans uzsvars); "act [..] relating to investigation or legal proceedings *concerning the irregularity*" (mans uzsvars); "acto [..] destinado a instruir la irregularidad o a ejecutar la acción *contra la misma*" (mans uzsvars). Šajā sakarā skat. arī versijas somu, grieķu, holandiešu un zviedru valodā.

80. Pie tam šādu tiesību normas interpretāciju apstiprinātu arī 3. panta 1. punkta pirmā un trešā daļa, tās lasot kopā. Pirmajā daļā ir paredzēts, ka noilguma termiņš "ir četri gadi no 1. panta 1. punktā *minētā pārkāpuma* [26] izdarīšanas brīža". Trešajā daļā tiek turpmāk noteikts, ka šo termiņu pārtrauc ar lēmumu, kas attiecas uz *pārkāpuma* [26] izmeklēšanu vai iztiesāšanu.

81. Taču uzskatu, ka, izmantojot "pārkāpuma" jēdzienu (vienskaitlī un ar noteikto artikulu), ar ko vienlīdz nosaka gan noilguma *dies a quo*, gan definē tā pārtraukšanu, Kopienas likumdevējs ir vēlējies uzsvērt — gadījumā, ja lēmuma mērķis ir konstatēt vai iztiesāt nenoteiktus pārkāpumus, ar kompetentas iestādes pieņemtu lēmumu nevar pārtraukt spēkā esošu noilgumu. No tā izriet, ka attiecīgais lēmums nevar būt vispārīgs brīdinājums par pārbaudi, kas, ņemot vērā tā raksturu, neietver konkrētu atsauci uz visiem iespējamiem pārkāpumiem. Pretējs secinājums rodas saistībā ar lēmumu, kam piemīt tāda lēmuma īpašības, kas attiecas uz *šī konkrētā pārkāpuma* izmeklēšanu vai iztiesāšanu. Vienalga, vai šis lēmums ir paziņojums par pārbaudi vai to, ka tas pieņemts šīs pārbaudes laikā vai beigās, nozīme ir tam, ka tajā skaidri norādīts — minētā iestāde izvērtē *šīs konkrētās rīcības* tiesiskumu.

82. Jebkura cita interpretācija, manuprāt, varētu nonākt pretrunā "pienākumam nodrošināt tiesisko drošību", kas raksturīga jebkuram noilguma termiņam [27].

83. Uzskatu, ka šai prasībai neatbilst noilgums, ko var pārtraukt administratīvs akts, kas — tāpat kā *Handlbauer* sabiedrībai adresētais paziņojums — vienādi attiecas uz visiem uzņēmuma veiktajiem darījumiem salīdzinoši ilgā laikposmā. Šis lēmums apšaubītu visus vēl četrus gadus slēgtus darījumus, kas acīmredzami radītu lielas neērtības tiem uzņēmējiem, kam būtu daudz grūtāk plānot Kopienas maksājumu finansētus darījumus, proti — tieši tos darījumus, ko vajadzētu veicināt, piešķirot šos maksājumus.

26 — Mans uzsvars.

27 — Skat. Tiesas 1970. gada 15. jūlija spriedumu lietā 41/69 *ACF Chemiefarma*/Komisija (*Recueil*, 661. lpp., 19. punkts), kā arī Pirmās instances tiesas 1991. gada 17. oktobra spriedumu lietā T-26/89 *De Compte*/Parlaments (*Recueil*, II-781. lpp., 68. punkts); 1998. gada 15. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-126/96 un T-127/96 *BFM* un *EFIM*/Komisija (*Recueil*, II-3437. lpp., 67. punkts); iepriekš minēto spriedumu lietā *Peix*/Komisija (74. punkts) un 2003. gada 17. septembra spriedumu lietā T-137/01 *Neuss*/Komisija (*Recueil*, II-3103. lpp., 123. punkts).

84. Izmantojot šo piedāvāto argumentu, privātie uzņēmumi savukārt būtu nostādīti situācijā, kur viņiem nāktos paredzēt, kuri no konkrētā laikā veiktiem darījumiem ir uzskatāmi par konkrētiem un kuri, gluži otrādi — pēc tam, kad tie ir *konkrēti noteikti* kā iespējamie pārkāpumi, — varētu būt par pamatu lūgumam atmaksāt [nelikumīgi saņemto summu] vai administrācijas uzliktam sodam. Nenoteiktība, kas saistīta ar jauna noilguma perioda beigām, tāpat attiektos uz konkrētiem darījumiem.

85. Turklāt nešķiet, ka šis risinājums uzliek pārmērīgu nastu kompetentajai iestādei. Iestādei neprasa konstatēt pārkāpumu, lai sāktos jauna noilguma perioda atskaite. Pietiek, ka personai nosūtītajā lēmumā iestāde īpaši norāda pārkāpumu, tas ir, norāda saimnieciskās darbības subjektam, ka tā šaubās par konkrētas tā veiktas rīcības tiesiskumu.

86. Šajā lietā paziņojums *Handlbauer* sabiedrībai par pārbaudi, kas izlemta atbilstoši Regulai Nr. 4045/89, vienlīdz attiecās uz visu 1996. gadā veikto eksportu liellopu un teļa gaļas un cūkgaļas tirgu organizāciju ietvaros. Manuprāt, ar šo paziņojumu kā tādu, ņemot vērā iepriekš minēto, nevar pārtraukt noilguma termiņu šā gada 24. septembrī piešķirtās kompensācijas atmaksai.

87. To konstatējot, tomēr ir jāatzīmē — atbilstoši tam, kas izriet no iesniedzējtiesas rīkojuma, pārbaude, kas darīta zināma 1999. gada 20. decembrī un kas pēc tam "veikta 2000. gadā [..], ļāva konstatēt, ka *vairumam*[28] eksportu netika pierādīts, ka precēm ir Kopienu izcelsme". Tāpēc šķiet, ka tas jāsaprot šādi: paziņojumam sekoja pārbaude un šīs pārbaudes ietvaros *Handlbauer* uzņēmumu vainoja vairākos *konkrētos pārkāpumos*, tostarp tajos, kas ir pamata prāvas priekšmets.

88. Tādējādi, ja ir taisnība, ka ar minēto paziņojumu nevarēja pārtraukt noilguma termiņu 1996. gada 24. septembrī piešķirtās kompensācijas atmaksai, šādu pārtraukumu varētu radīt pārkāpuma kritika, uz ko norādīts minētās pārbaudes ietvaros. Šajā datumā Austrijas iestāde pieņēma lēmumu, kas attiecas uz pārkāpuma izmeklēšanu saistībā arī ar šo konkrēto pārkāpumu, kurš pēc tam bija 2001. gada 20. janvāra lēmuma pamatā.

28 — Mans uzsvars.

Tomēr tas ir valsts tiesas pienākums – izvērtēt, vai kompetentā iestāde, veicot pārbaudi vai pēc tās, patiešām bija paudusi šaubas par minētās eksporta kompensācijas piešķiršanas tiesiskumu.

89. Ņemot vērā iepriekš minētos iemeslus, piedāvāju Tiesai sniegt *Unabhängiger Finanzsenat* šādu atbildi: atbilstoši Regulas Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešajai daļai, noilguma termiņu konkrēta pārkāpuma iztiesāšanai nepārtrauc paziņojums par pārbaudi, par ko pieņemts lēmums atbilstoši Regulai Nr. 4045/89, ņemot vērā to, ka šādu pārbaudi pamato pārkāpuma riska faktori un jo īpaši tādas rīcības atkārtošanās, kas kaitē Kopienu finanšu interesēm, ja šis paziņojums vienlīdz attiecas uz visiem darījumiem, ko saimnieciskās darbības subjekts veicis vairāku tirgus organizāciju ietvaros salīdzinoši ilgā laikposmā. Lai pārtrauktu noilgumu, attiecīgajai personai paziņotajā lēmumā īpaši ir jābūt norādītiem vienam vai vairākiem konkrētiem pārkāpumiem.

V — Secinājumi

90. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, piedāvāju Tiesai sniegt *Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Klagenfurt* šādu atbildi:

"1) Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts ir piemērojams tādam lēmumam, kāds ir pieņemts šajā lietā un kas uzliek par pienākumu atmaksāt par nelikumīgu atzītu naudas summu, un ar ko uzlikts sods.

2) Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 3. panta 1. punkts ir tieši piemērojams dalībvalstīs. Jo īpaši valsts iestādes, tostarp muitas iestādes, tieši piemēro tajā noteikto četru gadu noilguma termiņu visās Kopienas politiku jomās, ja vien Kopienu tiesiskais regulējums atsevišķās nozarēs neparedz īsāku termiņu (bet ne īsāku par trim gadiem) vai ja vien valsts tiesiskais regulējums nenosaka garāku termiņu.

3) Atbilstoši Regulas (EK, *Euratom*) Nr. 2988/95 3. panta 1. punkta trešajai daļai, noilguma termiņu konkrēta pārkāpuma iztiesāšanai nepārtrauc paziņojums par pārbaudi, par ko pieņemts lēmums saskaņā ar Regulu Nr. 4045/89, ņemot vērā to, ka šādu pārbaudi pamato pārkāpuma riska faktori un jo īpaši tādas rīcības atkārtošanās, kas kaitē Kopienu finanšu interesēm, ja šis paziņojums vienādi attiecas uz visiem darījumiem, ko veicis saimnieciskās darbības subjekts vairāku tirgus organizāciju ietvaros salīdzinoši ilgā laikposmā. Lai noilgumu pārtrauktu, attiecīgajai personai paziņotajā lēmumā īpaši ir jābūt norādītiem vienam vai vairākiem konkrētiem pārkāpumiem."